

VOCABULARI FILOSÒFIC: CONTINGENT / NECESSARI / POSSIBLE

ETIMOLOGIA: «Contingent» (del llatí *'contingere'*: tocar, abastar, però també 'arribar per atzar') designa un objecte o una cosa que tant pot ser (existir) com no ser (no existir). — «Necessari» (del llatí *'necessarius'*: inevitable) designa el que ha de ser absolutament i no pot no ser — «Possible» (del llatí *'posse'*: poder) és el que pot arribar a ser.

DISTINCIÓ LÈXICA: «Contingent», «necessari» i «possible» són formes del ser. En matemàtiques, el coneixement és 'necessari' (mai no pot passar que $2+2$ canviï de valor cada cop que ho necessitem, en base 10, $2+2$ són sempre 4). També les lleis físiques són de caire necessari.

En canvi, és contingent el que efectivament podria haver estat d'una altra manera. El contingent és el que expressa l'atzar o l'accident (per exemple, podria no haver trobat tal persona aquest matí pel carrer si no hagués sortit a passejar).

Finalment, el possible és el que encara no existeix però perfectament podria existir. Els projectes o les intencions no realitzats encara, però que tinc mitjans per realitzar, són possibles. Així és possible que faci un viatge si tinc diners o que posi una consulta si sóc metge; però no és possible (ni tan sols contingent) que em neixin ales i pugui volar, si sóc un humà.

DISTINCIÓ FILOSÒFICA: «Contingent» «necessari» i «possible» són termes que s'empren bàsicament en metafísica i en antropologia filosòfica. Per a la metafísica clàssica tan sols hi ha un ésser necessari, que és Déu. Totes les altres coses són contingents, podrien no haver existit.

Des d'una perspectiva atea, però, i en la mesura que en l'ateisme es nega l'existència de Déu, tota cosa és sempre contingent. D'aquí que Sartre (a la seva novel·la *La Nàusea*) hagués plantejat el tema de l'angoixa vital (la nàusea significa ser conscient de la perspectiva d'existir com un arbre o com una pedra) com expressió antropològica de la contingència.

En canvi per a Spinoza (segle 17), la contingència no existeix: tot el que passa a l'univers està determinat per l'estructura mateixa de la naturalesa. La llibertat per a Spinoza és una il·lusió, en la qual creiem perquè desconexem les possibilitats reals de la matèria. L'única llibertat segons Spinoza és 'el coneixement de la necessitat', val a dir comprendre el determinisme que causa tal o qual cosa, o tal o qual pensament.